ЧЫЛА ЭЛЛАСЭ ПРОЛЭТАР-ШАМЫЧ, УШНЫЗА!

Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

ЙАМДЭ ЛИЙ

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ

ГАЗЭТ АК: идалыклан 2 т. 16 ыр. пэл ийлан 1 т. 8 ыр.

1938 ий 6 фэвраль № 8

Туныктышым пагалаш кўлэш

4 йанварыштэ „Пионерская правда" Иэлэна Кононэнкон возымо „Грубость" вуймутан очэркым пэчатлэн ыльэ. Шуко тунэмшэ-шамыч тидэ очэркым лудыныт. Но йатыр школлаштэ альэ очэрк лончылалтын огыл. „Пионерская правда" газэт кажнэ школыш, кажнэ пионьэр отрьадыш толэш. Мэ Кононэнкон очэркшым кажнэ школыштo лончылаш, очэрк нэргэн шкэндан ойдам, грубость ваштарэш кузэ кучэдалмыда нэргэн сэраш йодына.

А каласаш кўлэш, мэмнан йоча-шамыч коклаштат каргашышэ, лўшкэн коштшо йоча-шамыч йатырын улыт. Тачысэ номэрэш пэчатлымэ дэткор матэриал-шамыч тидын нэргэн пэш раш ойлат.

Иужо тунэмшэ-шамыч мӧнгыштышт шкэныштым пэш лушкыдыш колтэныт. Шкэдэчышт кугурак йэн-шамычым, йужгунам шкэ ача-аваштымат кугураклан огыт шотло. Нунын ваштарэш каргашат, вурсэдалыт. Изи йоча-шамычым нымолан огыл кырат, обижатлат.

Школлаштат лўшкышӧ, туныктышо-шамычым колыштдымо йоча-шамыч йатырынак улыт. Урокышто лўмын шургат, туныктышо замэчаньым ышта гын, нуно нэрым кадыртылыт, ваштарэш каргашаш пижыт.

Тидэ нимолан йӧрдымӧ койыш. Иоча-шамыч, тэ шкэ шоналтэн ончыза. Вэт класс тич шинчышэ йоча-шамычлан туныктышо умылтарэн ойлаш тырша, тэмдан кокла гыч кажныштлан поснак чот полша. А урокыш каймэ дэч ончыч туныктышо уроклан йамдылалтэш, шуко лудэш, шкэ шинчымашыжым нӧлта. Урок пытыш, туныктышо-шамыч адак вэс кэчылан йамдылалташ тўҥалыт. Шуко годым туныктышо-шамычлан колхозлашкэ партий дэн правитэльствын рэшэньыжым умылтараш кайаш логалэш. Канымэ кэчэ шуэш гын, туныктышо адакат тэмдан дэнэ. Тудо тэмдам экскурсийыш, кинош, тэатрыш нангайа.

Тэ, йоча-шамыч, ужыда: совэт учитэль тыланда коммунистичэский воспитаньым пушаш вэрч уло вийжым пыштэн пашам ышта. Сандэнэ туныктышым чот пагалаш, тудын пашажым шэргын аклаш, тудым колышташ кўлэш.

Урокышто шып шинчымаш туныктышын пашажым пэш чот куштылэмдэн кэртэш, туныктышын тазалыкшым аралаш полша.

Шуко школлаштэ тунэмшэ-шамыч урокышто пэш шып шинчат. Мэ тыштэ ик примэрым каласэна. Шукэртэ огыл мэмнан сотрудник Звэнига кыдалаш школышто лийын. Тудын ужын коштмыжо нэргэн тэвэ мом ойла:

— Мый школ коридорыш пурышым. 5-шэ „А" класс омса дэкэ шуымат, шогальым. Колыштам: туныктышо Кийэвский государствэ нэргэн ойла. А классыштэ моло йўк-йўан йӧршынат ок шокто. Мый ӧрым: туныктышо шкэтын мо, шонышым. Ик мыньар минут эртымэк тидэ класс гыч йоча-шамыч пэрэмэнлан лэктыч. Ик пионьэр дэкэ мийшым да тэ кунарын улыда? манын йодым. 45 улына, маньэ пионьэр. Мый адак: эрэ тыгак шып шинчэда мо? манын йодым. Пионьэр ойлыш: мэ коч могай урокыштат пэш шып шинчэна.

Тыгэ мланна шкэнан сотрудник увэтарыш. Тыгай примэрпэшак шуко уло. Но тидым эша кумдан шараш кўлэш. Школышто дисциплиным сайэмдышаш вэрч пионьэр организаций, чыла тунэмшэ-шамыч кучэдалшышт кўлэш. Тидэ туныктышо-шамычын пашаштым куштылэмда, мыланна отлично тунэмаш, культурный айдэмэ лийаш полша.

Журкинлан тӧрланашыжэ жап

Класс шып колышт шинчэн. А классный руководитэль шыдын ойлэн:

—Мэмнан классыштэ Журкин Миклай дисциплиным пужгала. Урокышто сайын колыштшаш олмэш лўшкэн шинча... туныктышо умбакыжэ ойлэн.

Тыгай погынымаш йатыр кана лийын. Нинэ погынымашлаштэ Журкиным осал койшыжо нэргэн туныктышат, тунэмшэ-шамычат шуко ойлэныт. Но Журкин шкэнжын титакшым альат умлэн шуктэн огыл, тудым тӧрлаташ пижмыжэ ок кой. Тудо кызытат лўшкэн коштэш. Школыш кэчым кодэн коштэш. Мӧнгыш пумо заданьым нигунамат ок шукто.

Шкэ йолташыжэ-шамыч дэнэ Журкин шыман ок мутланэ. Шукыж годым йолташыжэ-шамычым шўрдылэш, а ушыжлан пура гын, кырэнат кышка.

Шукэртэ огыл Толстов Сэргэй Журкин ваштарэш ала мом торэш пэлэштыш. Журкин Толстовым руалтэн кучышат сусыртымэшкэ кырыш. Толстов эрлашыжым школышкат толын ыш кэрт.

Журкин тыгай осал койшыж дэнэ совэт школышто тунэмшын лўмжым намысла. Шкаланжэ, тыгак моло йоча-шамычлан тунэма шышт мэшайа. Журкин Миклайлан шкэ титакшым умлашыжэ, тудым тӧрлаташыжэ кўлэш.

Блинов Саша.

Кугу Кож-вож тўҥалтыш школ, Звэнига р-н.

Йошкар-Оласэ 6-шо №-ан школын 6-шо „А" классыштыжэ тунэмшэ-шамыч урок годым. Фото Овэчкиным.

Шэргэ йоча-шамыч!

Мэ, Шой-Кузнэцово тўҥалтыш школышто тунэмшэ-шамыч „Клич пионера" газэтэш пэчатлалтшэ „Грубость" вуймутан статьам лудна. Мэмнан тунэмшэ-шамыч коклаштат грубитлышэ йоча-шамыч шукын улыт. Утларакшэ 3-шо классыштэ тунэмшэ-шамыч шкэ туныктышышт дэнэ каргашат, ўчашат, урокышто лўшкат, паша ышташ мэшайат. Мэмнан 1-шэ классыштэ Вальа Зайчиков, Саньа Иванов, Ваньа Бутэнин, Тольа Заплатин туныктышым огыт колышт. Нуно нымом шоналтыдэ вэшалкэ гыч пальтом налын кышкат, парт ўмбалнэ куршталыштыт, кычкырлат, молат.

Мэ пэшак тунэмнэна. Но нуно мланна паша ышташ эрыкым огыт пу. Мэ совэт школышто тунэмына. Тыгай каргашышэ, лўшкэн куршталшэ йоча-шамычым тӧрлаташ полшаш чыла йоча-шамычым ўжына.

Иоча-шамыч, тэ каргашышэ, лўшкышӧ, тунэмаш мэшайышэ йоча-шамычым кузэ воспитатлэда, туныктышо-шамычым кузэ пагалэда? Чыла тидын нэргэн возыза.

1-шэ классыштэ тунэмшэ отличник-шамыч:

Афанасьэв Элэксэ,
Логинова Лида,
Логинова Вэра,
Москвичова Клавдийа,
Корьаков Саша,
Андрэйэва Гальа.

Мэ туныктышо-шамычым пагалэна

Мэ, Арбан пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч, туныктышо кокла гыч утларакшэ П. И. Ивановым пагалэна. Тудо мэмнам сайын туныкта, урокыш сайын йамдылалтын толэш, мланна чыла раш умылтара.

Мэмнан моло туныктышо-шамычат шкэ пашаштым уло кумыл пыштэн ыштат. Вэт туныктышылан пэш шуко паша логалэш: уроклан йамдылалташ, 4-5 шагат нарэ урокым эртараш, адак внэшкольно паша, молат. Партий дэн правитэльствэ нунылан пэш отвэтствэннэ пашам пуэныт. Нуно мланна коммунистичэский воспитаньым пушаш вэрч тыршат. Сандэнэ туныктышо-шамычым пагалаш, нунын илышыштым, пашаштым шэргын аклаш—кажнэ пионьэрын, кажнэ школьникын долгшо.

И. Алэксандров.

Йошкар-Ола район.

ПЫТАРТЫШ ПОЧТО ГЫЧ ЭН ИНТЭРЭСНЫЙ СЭРЫШ

Кайык-шамыч мыйым йӧратат

Мый ик кана школгыч тольымат, киндым шулын нальым да окна воктэн кочкын шинчэм. Ужам окна ончык изи кайык-шамыч толын шинчыныт да мыйын кочмэм ончэн шўвыл вўдыштым нэлын шинчат. Шинчышт-шинчыштат ойган мурыштым муралтэн колтышт. Мыйын шўмэмлан пэш нэлын чўчӧ. Вэт нинэ изи кайык-шамычлан тэлым илаш пэш йӧсӧ: шокшо пӧртыштат, йамдылэн кодымо киндыштат укэ, йўштыштӧ шужэн, орланэн илат.

— Шкэ кочмэм дэнэ гына огыл, изи йолташ - шамычымат пукшаш кўлэш,—манын сэмынэм шоналтышым.

Оҥам налын пуртышым да, ик шулдыш киндым шулын пудыртыл оптышым. Адак клат гыч кум кормыж шўльым луктын оҥашкэ пыштышым, вара окна ончык луктын шындышым. Но тунам ик кайыкат кодын огыл ыльэ. Пӧртыш пурышымат, окна воктэн шинчын нунын толмыштым вучэн шинчэм. Изиш лиймэк изи кайык-тольо, ик шўльӧ пырчым кочкын колтыш. Мый эрэ ончэм, тудо шўльым пурлын колта, киндымат кочкэш, шкэ мурыжым муралта. Ындэ тудын муржо ойган огыл. Тунамак моло кайык-шамыч чоҥэштэн тольыч. Тўрлӧ-тўрлӧ тўсан, ужар, йошкар оҥан улыт. Пумо кочкышэм мутланэн-мутланэн кочкыт, мыланэм таум ыштэн сылнэ мурыштым муралтат.

Изи кайык-шамычым чўчкыдынак пукшэм. Кэҥэж шуэшат нуно сылнэ пушэҥгэ-шамычым шукш кочмо дэч аралаш тўҥалыт.

Мый кайык-шамычым йӧратэм, нунат мыйым йӧратат.

Павлов Миклай.

Ронго район, Шуар-Сола тўҥалтыш школышто тунэмшэ.

Григорий Иванович ПЭТРОВСКИЙЛАН 60 ий тэмын

СССР Вэрховный Совэт Прэзидиумын Г. И. Пэтровский йолташлан, тудлан 60 ий тэммэ дэнэ саламлымашыжэ

Шэргакан Григорий Иванович!

Тыйын 60 ийэт кэчын СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Тланэт шокшо саламым колта.

Тыйын илышэтын 40 ийжэ утла Лэнин-Сталин партий паша вэрч нойыдэ кучэдалмашэш эртэн. Тыйын борэц-рэвольуционьэрын илышэт, государствэннэ дэйатэльын илышыжэ шкэнжын чыла вийжым калыкын благожлан пушо большэвикын нойыдымо энэргийжэ дэнэ эрэак тэмын ыльэ.

СССР Вэрховный Совэт Прэзидиум Тланэт социалистичэский родинан польызыжлан пэш шуко ий плодотворно пашам жэлатла.

СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТ ПРЭЗИДИУМ.

Григорий Иванович ПЭТРОВСКИЙ йолташлан

ВКП(б) Цэнтральный Комитэт дэн ССР Ушэм Калык Комиссар-шамыч Совэт Тыйын 60 ий тэммэ кэчын Тланэт, —Лэнин гвардий гыч тошто большэвиклан—шкэ шокшо саламыштым колтат.

Шкэ илышэтын 40 ийжым утла тый пашазэ класс дэн крэстьанствын пашажлан пуэнат. Подпольйэ дэн государствэнный думышто Тыйын большэвистский пашат, Лэнин-Сталин партийлан Тыйын прэданностьэт да пашазэ дэн крэсаньык-шамыч кумда массэ дэнэ эрэак кыл кучымашэт дэн общэньэт. Тыйын кугу жизнэнный опытэт да Украинский ССР ЦИК прэдсэдатэль постышто йатыр годым ыштымэ пашат— Тланэт Совэт Ушэмысэ кумда калык массын ӱшанымашыжым да пагалымашыжым завоэватлэныт.

ВКП(б) Цэнтральный Комитэт дэн ССР Ушэм Калык Комиссар-шамыч Совэт тланэт украинский калык дэн пӱтынь Совэт Ушэмысэ калык-шамычын благоштлан ончыкшат плодотворно пашам ышташ Тланэт йатыр ийлан тазалыкэт дэн бодростьэтым аралаш жэлатлат.

ВКП(б ЦЭНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЭТ.
ССР УШЭМ КАЛЫК КОМИССАР-ШАМЫЧ СОВЭТ.

Г. И. ПЭТРОВСКИЙЫН илышыжэ гыч

Григорий Иванович **Пэтровский**—СССР Вэрховный Совэт прэдсэдатэльын замэститэльжэ, Украин ССР ЦИК-ын прэдсэдатэльжэ, ВКП(б) ЦК-н да Украин КП(б) ЦК-н члэнжэ.

Григорий Иванович Пэтровский Харьков олаш, йорло ургызо рэмэслэнникын йэшэшыжэ шочын. Кум ийаш тулыкэш кодынат, йӧсӧ кӱчызӧ илышыштэ кушкын. Изижэ годымак слэсарный мастэрскойыш пурэн. 16 ийаш лиймэкшэ Брӓнский заводышто (ожсо Йэкатэринослав олаштэ) пашам ыштэн.

1895 ий гыч тӱҥалын Пэтровский йолташ Йэкатэринославыштэ, Харьковышто, Николайэвыштэ социал-дэмократичэский движэньыштэ участвоватла. 1900 да 1903 ийлаштэ тудым арэстоватлэн шкэтшым тьурмаштэ шинчыктат.

1905 ийыштэ тудо Йэкатэринослав олаштэ пашазэ дэпутат совэт сэкрэтарьлан да бойэвой стачэчный комитэт члэнлан сайлалтэш Рэвольуцийым пызыралмэк кӱчык жаплан Гэрманийыш шылын кайэн. 1912 ийыштэ Пэтровский йолташ пашазэ-шамыч кокла гыч IV-шэ Государствэнный думыш сайлалтэш. Туштo тудо большэвик фракцийын прэдсэдатэльжэ лийын. Импэриалист сар жапыштэ Лэнинский интэрнационалистский позицийыштэ шога да сар ваштарэш активнэ кучэдалэш. Тидлан тудым кугыжан правитэльствэ думын большэвик фракцийжэ дэнэ пырльа арэстоватлэн Турухан крайыш, варажым Йакут областьыш ссылкыш колтэн.

Г. И. Пэтровский—Октьабрь рэвольуцийын активнэ участникшэ да руководитэльжэ-шамыч кокла гыч иктыжэ.

Капиталист эллаштэ

Фашист-шамычын осалланымашышт

◆◆◆ „Моабит“ турьмаштэ (Гэрманий), фашист-шамычын Тэльман йолташым кучымо вэрыштэ, тьурэмщиклан Мориц лӱман йэҥ шогэн. Тудым Тэльман йолташ дэк да моло заклььучонный-шамыч дэкэ айдэмэ сэмын ончымыжлан судитлэныт. Суд годым Мориц фашист тьурмалаштэ улшо шучкылык нэргэн лӱддэ ойлэн. Суд тудым 15 ийлан каторгыш колташ приговорым луктын. Но варажым тидэ суьда-шамычлан шагалла чучынат, эрлашыжым тудым тьурэмный камэрыштэ пуштыныт.

◆◆◆ Фашист пират-шамыч Испанийсэ рэспубликан порт Картахэн дэч 16 километр ӧрдыштӧ Английын „Эндимион“ лӱман торговой пароходшым йӱлатэныт. Пароходын капитанжэ, тудын помощникшэ, мэханик, йатыр матрос-шамыч да пароходышто улшо „нэвмэшатэльствэ“ паша контроль комитэтын агэнтшэ колэныт. Экипажын частьшым Испанийын рэспубликан морӓк-шамыч утарэныт.

Польшышто кӧ тунэмэш

Польшын просвэщэньэ министэрствыжэ „Молодьожын социальнэ срэдажэ да тудын образованьыжэ“ вуймутан книгам луктын. Тидэ книга гыч Польшышто могай йоча-шамычын тунэммышт пэш раш койэш. Кыдалаш учэбнэ заводэньылаштэ кажнэ 200 тунэмшэ кокла гыч 12 йоча гына пашазэ дэн ик марда крэсаньык-шамычын улыт, а молыжо—помэщик, адвокат, банкир-шамычын йочашт улыт.

Польшышто 5,5 миллион йэҥ тунэмдымэ шотлалтэш

Польшышто 1931 ийыштэ лийшэ калык пэрэписьын официальнэ данный почэш „Польска збройна“ газэтын увэртарымыж гыч палэ: Польшысо улшо 32 миллион илышэ гыч 10 ий дэч кугурак-шамыч 5,5 миллион йэҥ тунэмдымэ улыт. Тидэ Польшысо чыла илышын 24 процэнтшылан шотлалтэш.

◆■◆

Сингапур

Индийский окэан гыч Йужно-Китай тэҥызыш кайышэ тэҥыз корно-шамыч ушнымо вэрыштэ, йалт экваторыштак, Малаккский полуостровын мучашыштыжэ Сингапур лӱман изи остров кийа.

Шӱдӧ ий утла ожно, 1834 ийышнэ тидэ островым англичан-шамыч шкэ кидышкышт налыныт. Сингапур кочак Сиам дэнэ, Малаккский полуостров дэнэ да пошкудо островла дэнэ торгайымаш кайэн шогэн. Индийский окэан гыч китайыш альэ Йапонийыш кайшэ суда-шамыч обӓзатэльнэ Сингапурыш пурат. Тэҥыз торговльын кугытшо шот дэнэ Сингапур шымышэ порт.

Но Сингапурын тӱҥ значэньыжэ тыштэ огыл. Шкэ гэографичэский положэньыжэ дэнэ тидэ остров кугу значэньан. Садланак англичан-шамыч тыштэ кугу войэнный базым ыштэныт. Нуно Сингапурэш войэнный корабль шамыч олмыктымо пэш кугу мастэрскойым, пристань-шамычым ыштэныт, Сингапурым ангар да аэродром-шамыч дэнэ авырэныт.

Англий дэн Йапоний коклаштэ сар тӱҥалэш гын, Английлан Австралийым, Гонконгым, Индийым, тугак моло владэнийжымат аралмаштэ Сингапур тӱҥ вэр лийын шогаш тӱҥалэш.

Йапонэц-шамыч Сингапур лишкырак пураш уло вийышт дэнэ тыршат. Малаккский полуостровышто нуно шуко млаҥдым налыныт. Сингапурыштак парикмахэр, фотограф-шамычын вывэскышт дэнэ лэвэдалтын 6 тӱжэм йапонэц-шамыч шпион пашам ыштыл илат. Сингапурын значэнийжым изэмдышашлан лийын йапонэц-шамыч Кра пэрэшэйкэ коч каналым кӱнчынэшт (Кра пэрэшэйкыжэ Малаккский полуостровын эн аҥысыр вэржэ — улыжат 42 километр вэлэ).

Вашкэ Сингапурысо тэҥыз базым торжэствэннэ почмаш лийэш. Тидэ событийлан английский войэнный флотын маньэвржэ лийшаш. Маньэвр 2 фэвральыштэ тӱҥалын. Маньэврыштэ 27 войэнный корабль, 100 самольот да 10 тӱжэм салтак шамыч участвоватлат.

(„Пионерская правда“ гыч налмэ)

Папанинэц-шамыч ий ӱмбач кузэ налын лукталтыт

Индэш тылзэ ончыч, 1937 ий 21 майыштэ Сэвэрный польус районэш, ийын коштшо ий ӱмбалан гэроичэский чэтвьорко волэн шинчэ. Лӱддымӧ папанинэц-шамыч — Папанин, Крэнкэль, Ширшов, Фэдоров— научный пашам ышташ тӱҥальыч.

Индэш тылзэ жапыштэ папанинэц-шамыч Сэвэрный польус дэч пэш мӱндӱркӧ кайэныт. Чаплэ ий ӱмбалан шичшэ экспэдиций тидэ кужу корнышто пэш кӱлэшан свэдэньым погэн. Папанинэц-шамыч ийгэчэ нэргэн, ийын тарванылмыжэ нэргэн, вӱд йогымын писылыкшэ нэргэн, окэанын кэлгытшэ да окэаныштэ могай илышэ-шамыч улмо нэргэн научный свэдэньэ-шамычым погэныт.

Ындэ нунын пашашт мучашыш шуэш. Пӱтынь совэт эл славный гэрой-шамычын матэрикыш пӧртылмыштым вуча. Но папанинэц-шамыч ий ӱмбалан кужу жаплаҥак коднэшт. Нуно научный свэдэньэ шамычым эша шуко погынэшт.

Тугэ гынат, нунылан ий ӱмбалан умбакыжэ кодаш ок лий. Нунын ийышт кэч вал йымал вэлышкэ ийын кайа. Ик мыньар жап гыч тудо Датский проливышкат (Грэнландий дэн Исландий коклаштэ) ийын лэктэш, а тужэчын—Атлантичэский окэаныш. Зимовщик-шамычым Атлантичэский окэаныш лэктын шумышт дэч ончыч ий ӱмбач налын лукташ кӱлэш.

Мэмнан лудшо-шамыч шинчат, папанинэц-шамычым налын лукташ лӱмын экспэдицийым ыштымэ. Тидэ экспэдицийым Совэт Ушэм Гэрой О. Ю. Шмидт вуйлата.

Папанинэц-шамычын экспэдицийышт дэкэ Мурманэц порт гыч „Мурманэц“ пароход кайэн. Тудо кызыт „Сэвэрный польус“ станций лишнак. Но тидэ изи пароход ий коклаш пурэн огэш кэрт, ий тӱр воктэн ийын коштэш. „Мурманэц“ пароход утларак кугу „Таймыр“ пароходлан „Сэвэрный польус“ станций дэкэ пурашыжэ йӧнан корным кычал йамдыла. „Таймыр“ кызыт Мурманский портышто. Фэвральын 10-шо числаштыжэ тидэ кугу пароход дэнэ экспэдиций ийын коштшо ий дэкэ лэктын кайа.

Папанинский лагэрь дэч 200 - 300 километр тораш „Таймыр“ пэҥгыдэ ийым ойрэн налэш. Тудо ий ӱмбалан „П-5“ кок самольотым волтэн кода. Тыштэ, ий ӱмбалнэ самольот-шамыч погалтыт. Вара мартын тӱҥалтышыштыжэ, Арктикыштэ ийгэчэ сай лиймэ годым льотчик-шамыч Власов дэн Чэрэвичный лагэрыш чоҥэштат да папанинэц-шамычым лэдоколыш налын кондат. Нуно лагэрь гыч научный матэриал-шамычым вэлэ огыл, но оборудованьэ - шамычымат налыт. Тидэ оборудованьым музэйыш пуат.

„Таймыр“ пароходэш кайшэ экспэдиций дэч посна кок самольот дэнэ воздушный экспэдиций ышталтэш. Тидэ экспэдицийын начальникшылан Совэт Ушэм гэрой И. Т. Спиринным шогалтымэ.

Йошкар Армий дэн Войэннэ-Тэҥыз Флотын 20-шо идалыкшэ вашэш

МОМ МЭ ЙАМДЫЛЭНА

Йошкар Армийын 20 ий тэммэ йубилэйжылан йамдылалташ вийан пижынна. Пайрэмлан йамдылалташ школэш комиссийым сайлымэ. Кызыт комиссийын планжэ почэш йамдылалтын толына.

Класс кӧргым сылнэштараш лозунгым, портрэтым да гэрой-шамычын автобиографийышт да пашашт гыч сӱрэтым ыштэн йамдылэн улына. Совэт Ушэм маршал Ворошилов, Будьонный да Йэгоров йолташ-шамычын автобиографийыштым тунэмына.

Школысо драмкружок граждан сар жап годсо илыш гыч спэктаклым шындаш йамдыла. Хоровой кружок концэртлан йамдылалтэш. Тунэмшэ-шамыч Ворошиловский с т р э л о к значоклан нормым сдатлаш пижыныт.

Орэхов Йогор.
Ронго район, Руйа-сола пэлэ кыдалаш школ.

Йошкар-Ола районысо физкультурник-шамыч сльотын участницажэ Лэбэдэва Ониса.

Йошкар Армий нэргэн муро-шамычым тунэмына

Мэ, Лӱлпан йоча пӧртыштӧ илышэ пионьэр-шамыч Йошкар Армийын 20 идалыкшым сайын ваш лийаш йамдылалтына. Кызыт хоровой кружок члэн-шамыч концэртлан Йошкар Армий нэргэн муро-шамычым тунэмаш тӱҥалыныт.

Йошкар Армий кэчын „Песня о Ворошилове", „Мы идем", „Конница Буденного", „Ну как не запеть", тулэч моло муро-шамычым мурэн, почэламутым ойлэн школэшна концэртым шындэна.

Рьабчиков.
Оршанкэ район.

ОБОРОННО ЗНАЧОК-ШАМЫЧЛАН НОРМЫМ СДАТЛАТ

Кугу Корамас пэлэ кыдалаш школышто Йошкар Армийын 20 идалыкшылан йамдылалташ вийан пижыныт. Кызыт Йошкар Армий кэчылан кэлшышэ мурым, почэламутым т у н э м ы т. БГТО, ГТО да „Ворошиловский стрелок" значок-шамычлан нормым сдатлат.

Адак СССР Вэрховный Совэт Сэссийын матэрийалжым тунэмаш тӱҥалыныт. К ы з ы т Молотов дэн Горкин йолташ-шамычын ойлымыштым лончылат.

Жуков Йыван.
Сотнур район.

Йошкар Армий кэчэ вашэш сорэвнованьэ

Шукэртэ огыл Лӱлпан пэлэ кыдалаш школ дэн Туршо пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч йэчэ дэнэ сорэвнованьым эртарышт. Сорэвнованьыштэ чылажэ 42 тунэмшэ участвоватлэн.

Сорэвноватлымаштэ Воронов Васлий дэн Орэхов Иван (Лӱлпан гыч) сай рэзультатым ончыктышт. Нуно пэрвой вэрым налыныт Лӱлпан пэлэ кыдалаш школ Туршо школым сэҥэн, ончыл вэрым налын.

Токмэтов Никита.
Оршанкэ район.

ЛЭБЭДЭВ СЭҤЫШ

23 йанварьыштэ, У Торйал сэлаш Йошкар Армийын 20 ий тэммыжэ вашэш йэчэ дэнэ сорэвнованьэ эртыш.

Сорэвноватлымаштэ пэрвой вэрым пэдучилищэ студэнт Лэбэдэв П. налын. Тудо 10 килоэтрым 48 минут да 51 сэкундышто коштын савырнэн. Кокымшо вэрым студэнт Куклин Микал налын. Тудо 10 километрым 51 минутышто коштын.

Ӱдрамаш кокла гыч пэрвой вэрым Маршушина Нина налын. 3 килоэтрым 16 минутышто кайэн.

Иванов Вэнья.

„Чапайэв" кнагам лудна

Мэ, 7 классыштэ тунэмшэ-шамыч Фурмановын вокзымо „Чапайэв" кнагажым лудын лэкна. Фурманов Чапайэвын граждан сарыштэ гэройла кучэдалмыжым пэш раш ончыктэн.

Арс. Фэодоров.
Пэктубай район, Чиркэ пэлэ кыдалаш школ.

Вэрховный Совэт Сэссийын матэрийалжым тунэмына

Руйа-сола пэлэ кыдалаш школышто (Ронго район) т у н э м ш э-пионьэр-шамыч СССР Вэрховный Совэт Сэссийын матэрийалжым тунэмыт. Урок дэч вара тидэ сэссий пунчал-шамычым лончылат. Заньатийым тун響ыктышто Виноградов Николай Андрэйэвич эртарат.

Заньатий интэрэсный да вэсэлан эрта. Йоча-шамыч куанэн тунэмыт.

Орэхов Йогор.
Ронго район, Руйа-сола пэлэ кыдалаш школ.

* * *

Вэрховный Совэт Сэссийын матэрийалжым тунэмаш школэшна посна заньатийым эртарэна.

Сэссийыштэ Молотов, Косиор, моло йолташ-шамычын ойлымыштым мэмнан туныктышына Афанасий Михайлович сайын умылтара. Тудын ойлымыжым куанэн колыштна. Заньатий интэрэсный эрта.

Андрэйэв Йыван.
Ронго район, Шуар-сола тӱҥалтыш школ.

Кином йӧратэн ончышна

Мэ, Кузнэч пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч 25 йанварьыштэ „Партийный билет" лӱман кином ончышна. Тидэ кино мланна пэш кэлшыш.

П. Вэдэнькин.
Торйал район.

Модэльым ыштэн

Кужмарий пэлэ кыдалаш школышто (Ронго р-н) тунэмшэ Иамбаршэв Лэонид самольот модэльым ыштэн. Модэльжэ сайын чоҥэшта. Алэксэйэв Всэлодья воздушный змэйым ыштэн.

Загайнов Вачий.

Комсомол организаций почылто

Мэ м н а н Чиркэ пэлэ к ы д а л а ш ш к о л ы ш т о (Пэктубай район) комсомол организаций почылто. Комсомолыш эн пэрвойак пионьэр-шамыч Бэльайэв И., Бэльайэва Т., Заплаткин А., Кузнэцов И. да Фролов А. пурышт.

Комсомол пашам сайын шындаш пижмэ.

Фролов А.

Пионьэр уголок

Шукэртэ огыл мэмнан школэш комсомолэц Ласточкинын инициатившэ дэнэ пионьэр уголок почылто. Тидлан мэ пэш куанышна. Йара жапна годым тидэ уголокышто шашкэ, шахмат, домино дэнэ модына. Адак тӱрлӧ газэт, журналым лудына.

Гарашкин Д. П.
Ронго район, Манан Мучаш тӱҥалтыш школ.

Мамайэв художник лийэш

Куптӱр пэлэ кыдалаш школышто (Торйал район) тунэмшэ Мамайэв Иву сӱрэтлаш сайынак тунэмын. Кодшо ийын районысо выставкыштэ Ивун сӱрэтшэ кокымшо вэрыш лэктын. Тэний Иву эшэ сайынрак сӱрэтлэн мошта. Район выставкыштэ тэний Иву п э р в о й вэрым налаш йамдылалтэш.

Иванов Вэнья.

Талэ биллиардист

Чиркэ пэлэ кыдалаш школышто (Пэктубай район) 5-шэ классыштэ тунэмшэ Фэодоров Йэпрэм биллиард дэнэ модаш пэш чот йӧрата. Тудо школышто модмо годым чылам сэҥа.

Фэодоров Арсэний.

1916 ийыштэ 15-шэ стрэлковый полк Краснойарскыштэ шогэн. Тидэ полкышто прапорщик Сэргэй Лазо салтак-шамычым войэнный пашалан туныктэн. Мландэ ӱмбалнэ осал илыш озаланымэ нэргэн самырык прапорщик шуко шонэн. „Поро дэн осал нэргэн" ойлымым тудо ик кана вэлэ огыл колын. Школышто тидын нэргэн учитэль ойлэн, войэнный училищыштэ—начальство, полкышто полковой поп ойлэныт. Но Сэргэй шкэ шӱмжӧ дэнэ шижын: нуно чыла шойыштыт. Краснойарскыштэ прапорщик Сэргэй Лазо ссыльный большэвик-шамыч дэнэ палымым ыштэн.

Кугыжам сӱмырымӧ нэргэн 1917 ийын фэвраль тылзыштэ Пэтроград гыч увэр толмэк Краснойарскэшат пашазэ дэн крэсаньык дэпутат-шамычын Совэтышт ыштылтын. Лазо тунамак вачыжэ гыч погоным налын шуэн, шкэ рошым Совэт аралаш шогалтэн. Тидэ кэчэ гыч Сэргэй Лазо йалтак угыч шочмо гайэ лийэ. Большэвик-шамыч тудлан чыным муаш полшэныт. Тидэ чын вэрч Лазо чыла тушман дэнат крэдалаш йамдэ лийын.

Иркутскышто Совэт ваштарэш йункэр-шамыч кынэлыныт. Лазо пашазэ-шамычым чумырэн красногвардэйский отрьадым организоватлэн. Йӱштӧ поран годым Ангара эҥэрын тура сэржэ дэнэ тидэ отрьад шыпак ошо-шамыч дэкэ лишэмын, атакым ышташ тӱҥалын. Кормыж нарэ лӱдымӧ пашазэ отрьад ӱмбак ошо-шамыч уло вийыштым кудалтэныт. Вийан крэдалмаш тӱҥалын.

Лазон чыла гайак йолташыжэ-шамыч крэдалмэ пасуэш кодыныт. Пульо-шамыч Лазо воктэч эртэн кайэныт. Изиш жап лийэш ыльэ гын, тудо эҥгэкыш логалдэ кайа ыльэ. Но тымаммэш урэм савыртышаш йункэр тӱшка погынэн шогальыч... Тьурма! Тугэ гынат, палач-шамыч плэнникым лӱйэн ышт шукто. Кок кэчэ гыч йошкар партизан-шамыч Иркутск гыч йункэр-шамычым кырэн луктыч. Лазо, адакат эрыкыштэ.

1918 ийыштэ Иркутскэш Совэт-шамычын Пӱтынь Сибирьсэ кокымшо Сйэзд погыныш. Сйэзд эртымэ годым тыгай увэр тольо: йапонэц-шамыч бэлый Сэмьоновын атаманын отрьадшым пэш сайын вооружитлэн, тудым Совэтский Читаш кудалтэн мангын увэртарэныт. Эрлашыжым Сйэзд дэлэгат-шамыч шахтьор отрьадым фронтыш ужатышт. Отрьадын командиржэ, Сйэзд дэлэгат Сэргэй Лазо кэлэсэн:

— Мэмнан отрьадна шкэнжын ӱмбак налмэ заданыжым чэсть дэнэ шукта!

Разведчик-шамыч увэрым к о н д ы ш т: Сэмьоновын отрьадыштыжэ бойэц-шамыч Лазон отрьадшэ дэч лу кана утларак улыт. Но Лазо Иркутскыш мӧҥгэш пӧртылын огыл. Укэ!

Забайкал калык йапонэц-шамычлан пэш чот шыдэшкэн. Лазо шкэнжын тул гайэ мутшо дэнэ забайкалэц-шамычым оружийыш руалташ ӱжын. Тунамак тудын отрьадшэ ала мызар кана кугэмэ. Чын, сэмьоновэц-шамыч пытартыш образэцан йапонский пушкэ, винтовка да бомбо дэнэ вооружатлалтыныт. Но тидат нунылан пайдам кондэн кэртын огыл. Лазон бойэцшэ-шамыч бойыш тигр сэмын кэрылтыч. Сэмьоновэц-шамыч границэ дэк пытарак содор чакнышт.

Лӱдымӧ большэвик-командирын лӱмжӧ чумыр Дальнэвосточный край мучко шарлыш. Кэлгэ тайга йаллаштат, Владивостокын пашазэ окраинлаштыжат, Сучан шахтьор-шамычын посьолкаштат тидэ лӱмым пэш йӧратэн ойлэныт.

Йапонэц-шамыч шкэныштын тарзыштын—атаман Сэмьоновын бандышт шалаталтмылан сырэн, совэт мландыш пэш кугу—шӱдӧ тӱжэм йэҥан —армийым наҥгайэныт. Лазон вуйжым пытарымылан йапон командованьэ лу тӱжэм шӧртньӧ тэҥгэ оксам пуаш сӧрэныт. Но калык шкэнжын йӧратымэ Сэргэйжым тушманлан пуэн о г ы л. Лазом кучэн кэртын огыт ул. Йапонэц-шамычын йанлыкланымыштлан край мучко партизанский д в и ж э н ь э шарлэн. Йапонэц-шамыч аралалтдымэ йалым мыньарат утларак йӱлалтэныт, тынысын илышэ-шамычым мыньарат утларак пуштэдэныт, йошкар партизанэц-шамыч тунарат чотырак кучэдалыныт. Нуно йапон эшэлон-шамычым шӧрын

(МУЧАШ 4-шэ МОГЫРЫШТО)

Рэспубликыштэ

Школыш имньэ дэнэ коштына

Мэмнан йал гыч Руйа-сола пэлэ кыдалаш школыш 4 километр лийэш. Йӱштӧ, поранан кэчыштэ мэ йолын кайэн огына кэрт. Мэмнам колхоз прэдсэдатэль Мочалов Василий Иванович чамана. Школыш шупшыкташ посна имньым ойрэн. Йӱштӧ кэчыштэ намийэн кодат, кастэнэ налаш мийат.

Тыгэ мэ школыш кэчым кодыдэ коштына. Мэ шкэнан „Тӱҥалтыш" колхоз прэдсэдатэль Мочаловым йӧратэна.

Орэхов Йогор.
Ронгэ район.

„Поздняя любовь" постановкым ончышна

Мэ Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ . шамыч Йошкар-Ола Маргостэатрыш спэктакль о н ч а ш организоватлалтынна. 28 йанварыштэ „Поздняя любовь" лӱман постановкым ончышна. Тидэ постановкэ мланна пэш кэлшыш.

Плотников В.
Йошкар-Ола район.

Гэна кроликым йӧратэн онча.

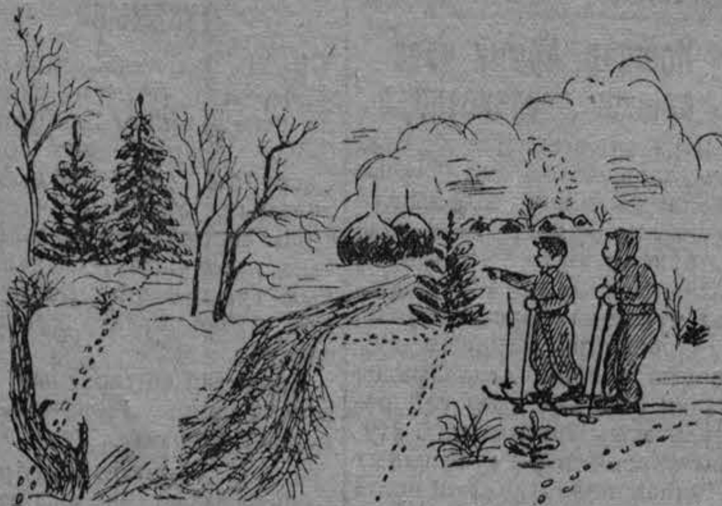
Шуар - Сола тӱҥалтыш школышто (Ронгэ район) тунэмшэ Виноградов Гэна кроликым ашна. Тудо ындэ идалык лийэш кум кроликым йӧратэн онча. Кролик-шамычат Гэнам йӧратат.

Шукэртэ огыл ик кроликшэ 5 игым ыштэн. Тидлан Гэна пэш куанэн.

Сэмьонов Иву.

УРОК ДЭЧ ВАРА

СӰРЭТАН ТУШТО

—Васьа, шогал!,—Миша чара.

—Мо лийыч адак?,— Васьа йодэш.

—Тэвэ ужат, ала-могай палыдымэ йэҥын вуйжо койэш?

—Укэ, ом уж.

—Кӧ ужэш гын?

(Тидэ сӱрэтан туштым Йошкар-Ола район, Шэкльанур пэлэ кыдалаш школын 6-шо классыштыжэ тунэмшэ Бакланов Иван колтэн).

Кӧ тидэ, палыза!

Изи вуйжым кӱш нӧлтэн,
Вуйэш шэргэм пыжыктэн,
Оҥым ончык кагыртэн,
Коштэш эркын урэм дэн.
Тидэ уло кэч кӧнат,
Кэчын тудым ужыда,
Ом калаcэ, кычалза,
Кӧ гын тудо, палыза.

Токмурзин В.
Красный-Бор район, АТССР. Буймо кыдалаш школ.

Тушто-шамыч

Ик орава ныл рожан, мо лийэш, палыза!

Мамык тӱшак ӱмбалнэ чиҥчэ-шамыч пэш шуко улыт да налаш ок лий.

Тидэ тушто-шамычым Ронгэ район, Шуар - Сола тӱҥалтыш школын 4-шэ классыштыжэ тунэмшэ Павлов Миклай колтэн.

* * *

Ош алаша корэмыш куржэш.

Тидэ туштым Кужэнэр район, Йыван-Сола пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ Сандаков Ондрий колтэн.

Кӧ лэктын кэртэш?

Мый тыланда, йолташ-шамыч, задачым пуэм. Тыланда 21-шэ клэткэ гыч тӱҥалын,кажнэ клэткылаш кэ пурэдэн, 92-шо клэткэ гыч чарашкэ лэкман. Но тэ 72-шо клэткыш кок кана пурыдэ ода кэрт. Кузэ лэкташ?

(Тидэ сӱрэтым Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ Плотников Василий ыштэн).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92								

МЛАННА СЭРАТ

Вожатый кунам лийэш гын?

Октьабрь рэвольуцийын XX идалыкшэ вашэш Поланур тӱҥалтыш школэш пионьэр отрьад организоватлалтэ. 50 нарэ тунэмшэ-шамыч пионьэрыш возалтыныт. Пионьэр организацийлан школ вуйлатышэ атрибутым налын. Пионьэр-шамыч йошкар галстукым пыжыкташ тӱҥальыч.

Пионьэр организацийым почмылан кум тылзат эртэн. Но пионьэр паша ок ыштalt. В о ж а т ы й укэ. Йошкар-Ола райкомол дэч вожатыйым йатыр кана йодмо. Пионьэр-шамычын йодмыштым райкомол сэкрэтарь Танаков йолташ ушышкат ок пыштэ.

Мэ, пионьэр-шамыч, сборышто лийнэна, тӱрлӧ интэрэсный йодыш-шамычым лончылынэна, вэсэлан моднэна.

Йошкар - Ола райкомол пионьэр пашам кунам кӱлэш сэмын аклаш тӱҥалэш гын?

Тунэмшэ—пионьэр-шамыч:
Шабруков Г., Иванов, молат.
Цибикнур йал совэт, Йошкар-Ола район.

Смолэнцэв пионьэр пашам мондэн

Мэмнан школысо пионьэр отрӓдын пашажэ йӧршынат ок кой. Сбор тышкэ утла лийэш эртаралтын огыл. Пионьэр-шамыч галстук дэч посна коштыт. 15 галстук уло да тудым пионьэр - шамычлан огыт пу, шкафыштэ кийыктат. Отрӓд совэт вуйлатышэ Смолэнцэв пионьэр отрӓдын пашажым сайэмдымэ нэргэн нымомат огэш пэлэштэ. Смолэнцэвым кӧ помжалтара гын?

Пионьэр.
Куго Порат пэлэ кыдалаш школ, Сотнур район.

Кружок-шамычын пашаштым тарваташ кӱлэш

Йыван-сола пэлэ кыдалаш школышто тӱрлӧ кружок-шамычым организоватлымэ. Но нунын пашашт ок кой. МОПР, физкультур, хоровой кружок-шамыч альэ мартэн ик заньатийымат эртарэн огыт ул. Школ дирэктор Сапожников А. И. „к р у ж о к пашам сайын шындэна" манын арам вэлэ кутырэн эртара.

„Вашкэн мэ тыланда йэчым налын пуэм",—манын ик кана погынымаштэ мэмнам куандарыш. Мэ вучна, вучэна, йэчэ тачат укэ, кружок-шамычат пашам огыт ыштэ.

Камэнщиков Павэл.
Кужэнэр район, Йыван-сола пэлэ кыдалаш школ.

Кагаз ӱмбалнэ вэлэ шотлалтыт

Мэмнан Шэрнур пэдучилищыштэ кружок шамыч йатырак шотлалтыт. Но нуно кагаз ӱмбалнэ гына улыт. Тэвэ СВБ, МОПР, ОСО кружок-шамыч гын пашам йӧршынат огыт ыштэ. Пэл тунэммэ ий эртэнат кайыш, но СВБ кружок улыжат ик заньатийым гына эртарэн. Кружок вуйлатышэ Корӓковцэв шкэ кружокшо нэргэн огэшат шоналтэ.

Шэрнур пэдучилищысэ кружок-шамычлан кызытак пашашкэ пижаш кӱлэш. Кружок вуйлатышэ-шамычлан тидын нэргэн сай шоналтэн налман.

Д. В.

Мэмнан модышлан озалана

Мэмнан Шэкльанур пионьэр клубышко кас йэда 20-30 йоча шкэ нойышо вуйыштым кандараш погынат. Но тидэ клубышто нигунамат сайын канэн от кэрт. Ик кана толат балалайкэ укэ, вэскаҥа толат биллиард укэ. Кэрэк кунам толат гынат, эрэ мо гынат да укэ лийэш.

Вара кужэчын тыгай ситыдымаш лэктэда? Тидым пионьэр пӧртын сторожшо Вахрамэйэва Матрана ыштылэш. Матрана комнатым арун ок кучо, а мэмнан модыш-шамычым эрэ мӧҥгышкыжӧ нумалэш. Йодаш мийэт гын, вурсэн колта.

Тидын нэргэн комсомол организаций шинча, но нимогай мэрымат ок ыштэ. Тыгай ситыдымашым сэдэр корандымэн?

Бакланов Йыван, Фэодоров Вальа.
Йошкар-Ола район, Шэкльанур ПКШ

СЭРГЭЙ ЛАЗО

(МУЧАШ)

колтылыныт, йапон бронэпойэзд-шамычым пудэштарэныт, йапон отрьад-шамычым пытарэныт. Кэчывалым йапонэц-шамыч тайга мучко кычал кудалыштыныт, но нигэмат муын огыт ул. Кастэнэ нуно оролым шогалтылыныт, пулэмьот-шамычым йамдэ шогэныт. Но йӱд шуэшат, мландэ йӱмач лэкмэ сэмын кужу пунан упш-шамыч чумыргат, йапонэц-шамычын пылышыштлан шучко Лазон лӱмжӧ шэргылташ тӱҥалэш. Йатыр годым, эр шушашэш йапон отрьад-шамычын пэлыштат кодын огыл. Край партийнэ организаций Лазом Приморьйын чыла партизанский вийжым командоватлаш шогалтэн. Лазо тайгам нигэдэчат сайын шинчэн, ик кана вэлэ огыл партизанский отрьад-шамычын атакыштым шкэак вуйлатэн.

Йапонэц - шамыч чытэн кэртын огыт ул. Владивосток гыч Благовэщэнск мартэ нуно кӱртньӧ корно полотно дэкэ чакнэныт. А 1920 ий тӱҥалтышыштэ, йапонэц-шамыч йӧршынак шаланэн пытымашым логалшашыштым шижын, ондалэн увэртарэныт: пуйто нуно крэдалмым чарнат.

Партий Лазом пэш отвэтствэнный да йӧсӧ пашаш колтэн. Владивостокышто восстаным организоватлэн, Дальний Востокын цэнтржым бэлогвардэйэцшамычын кыдышт гыч шупшын налаш кӱлын. Лазо восстаным йамдылэн. 1920 ий тӱҥалтышыштэ партизан-шамыч Владивостокым авырэн налыныт да 31 йанварыштэ ик кана пэрымаш дэнак ошо-шамычым ишэн луктыныт. Войэнный Совэтын прэдсэдатэльжылан назначитлалтшэ Лазо крайым ошо-шамыч дэч пэҥгыдын аралэн шогэн. Но йапонэц-шамыч альэ Владивостокэшак кодыныт. Шошо вашэш нуно шучкылыкым кондышашын тарванышт. Раш лийэ, тачэ огыл—эрла йапонэц-шамыч маскыштым кудашын, крайым шкэ кыдышкышт налшаш вэрч кучэдалаш тӱҥалыт.

Апрэльын тӱҥалтыш кэчылаштыжэ, Владивосток совэтын сйэздышн почмо годым Лазо ойлэн:

— ... Мланна шучкылыкым ыштэн шогышо йапон импэриализмын шинчашкыжэ мэ открыто ончэна, сэҥышэ-шамычла ончэна, да, сэҥышылак ончэна... Йапонэц-шамыч Владивосток совэтым шалатышт вэлэ, но Совэт-шамыч нигунамат огыт коло, нуно у, шуко кана кугурак вий дэнэ угычын кынэлыт...

Тидэ Лазон пытартыш мутшо лийын.

4 апрэльыштэ йапонэцшамыч выступатлэныт. Сэкрэтный докумэнт-шамычым утарышашлан Лазо слэдствэнный комиссийын пӧртышкыжӧ куржын пурэн. Йапонэц-шамыч тудым тужак авырэн кучэныт. Эн йӧратымыжэ йэҥвлак нуйын кыдыш логалын. Йапонэц-шамыч пэш шучко казньым шонэн луктыныт. Май тылзэ мучашыштэ нуно Лазом Муравьйэво-Амурскайа станцийыш (кызыт Лазо станций маналтэш) наҥгайэн, илышынэак паровоз топкэш йӱлалтэныт. Нигунам мондымо Сэргэй Гэоргиэвич Лазон шолшо илышэжэ тыгэ кӱрылтын.

Чапайэв дэн Щорсын лӱмышт дэнэ пырльа гэрой Сэргэй Лазон лӱмжӧ шэмэр калыкын шӱмыштыжӧ шӱдӧ ий дэнэ илаш тӱҥалэш.

(М. Губэльманын возымыжо гыч кӱчыкын).

Ответственный редактор— К. А. ЛЭНСКИЙ.

Упол. Марлита № А—77. Тираж 19527 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „М.К."